

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2023/086 van 18 juli 2023

over

tekst	Ontwerp van besluit
van	van de Vlaamse Regering
titel	betreffende de samenstelling van en de procedure voor de geschillenkamer van het Vlaams Mensenrechteninstituut
roepnaam	(besluit geschillenkamer Mensenrechteninstituut)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 30 juni 2023

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Bart Somers, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen van 3 juli 2023, ontvangen door de VTC op 7 juli 2023;

Gelet op de behandeling op de zitting van 18 juli 2023 en de beslissing om het dossier af te werken in een schriftelijke procedure;

Brengt op 18 juli 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een ontwerp van besluit *betreffende de samenstelling van en de procedure voor de geschillenkamer van het Vlaamse Mensenrechteninstituut* (hierna "het Ontwerp"), wat de artikelen 3 en 4 betreft.
2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Het Ontwerp geeft uitvoering aan artikel 17 van het decreet van 28 oktober 2022 tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut (hierna ‘het decreet van 28 oktober 2022’ en ‘VMRI’), dat stelt dat de Vlaamse Regering de nadere uitwerking van de procedure van de geschillenkamer regelt.
4. De geschillenkamer is een organiek gescheiden entiteit binnen het VMRI dat bevoegd is om niet-bindende oordelen uit te spreken n.a.v. klachten over discriminatie die binnen het mandaat van het VMRI vallen.
5. De volgende elementen worden in het besluit geregeld: de samenstelling van de geschillenkamer per zaak en het verloop van de procedure met inbegrip van de termijnen van de verschillende stappen van de procedure.
6. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens:

Art. 3.

“Zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid tot materiële bijstand, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid, 2°, wordt elke mededeling van of namens een betrokken partij aan de geschillenkamer op elektronische wijze gedaan als vermeld in artikel 4, ofwel met een gewone brief, ofwel via fysieke neerlegging op het secretariaat van de geschillenkamer.

Zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid tot materiële bijstand, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid, 2°, en met uitzondering van de mededelingen, vermeld in artikel 13 en 31, die met een aangetekende brief gedaan worden, wordt elke mededeling van de geschillenkamer aan een betrokken partij, met de toestemming van die betrokken partij, op elektronische wijze gedaan als vermeld in artikel 4. Als een betrokken partij geen toestemming verleent om de mededelingen op elektronische wijze te ontvangen, stuurt de geschillenkamer de mededelingen met een gewone brief.”

Art. 4.

“§1. Binnen de grenzen, vermeld in artikel 28 van het decreet van 28 oktober 2022, kan het Vlaams Mensenrechteninstituut dat is opgericht bij het decreet van 28 oktober 2022, als verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), een informaticasysteem aanwijzen waarmee de mededelingen, vermeld in artikel 3 van dit besluit, op elektronische wijze kunnen worden verstrekt. Het voormelde informaticasysteem garandeert de vertrouwelijkheid en effectiviteit van elke mededeling van en aan de geschillenkamer en gebruikt informatietechnieken die:

- 1° *de oorsprong en de integriteit van de inhoud van de mededelingen verzekeren met aangepaste beveiligingstechnieken;*
- 2° *de vertrouwelijkheid van de inhoud van de mededeling waarborgen;*
- 3° *toelaten dat de afzender en de bestemming ondubbelzinnig kunnen worden geïdentificeerd en geauthentiseerd en dat het tijdstip van verzending en ontvangst ondubbelzinnig kan worden vastgesteld;*
- 4° *een bewijs van verzending en ontvangst van de zending registreren of loggen in het systeem en dat bewijs aan de afzender bezorgen als hij daarom verzoekt;*
- 5° *de volgende gegevens registreren of loggen in het systeem:*
 - a) *de identiteit van de afzender en bestemming;*
 - b) *de statussen;*
 - c) *het tijdstip van de verzending;*
 - d) *de ontvangst en de opening;*
 - e) *het unieke nummer dat is toegekend aan de zending;*
- 6° *systeemfouten melden en de tijdstippen registreren waarop systeemfouten verhinderen dat er wordt verzonden of ontvangen, en die tijdstippen systematisch bekend maken aan de belanghebbenden.*

§2. In afwachting van de aanwijzing van een informaticasysteem conform paragraaf 1 kunnen elektronische mededelingen via elektronische post worden verstuurd.

De mededelingen aan de betrokken partijen worden naar het elektronische adres gestuurd dat ze in voorkomend geval hebben meegedeeld conform artikel 13, telkens met een verzoek om de ontvangst te bevestigen.

De mededelingen aan de geschillenkamer worden naar het elektronische adres van het secretariaat gestuurd. Als de partijen bijlagen toevoegen aan de elektronische post, worden die bijlagen, al dan niet elektronisch, ondertekend. De geschillenkamer stuurt telkens onmiddellijk een ontvangstbevestiging naar de afzender.

De geschillenkamer neemt alle passende technische en organisatorische maatregelen om de vertrouwelijkheid en effectiviteit van de mededelingen via elektronische post, en ook de beveiliging van de opslag van alle elektronisch toegestuurde documenten, te waarborgen.”

7. De VTC gaf al advies over het ontwerp van decreet op 18 januari 2022¹.

Het advies luidde alsdan:

“De VTC deelt een aantal bezorgdheden mee: dat ze zelf niet genoemd wordt als een Vlaamse sectorale mensenrechteninstelling in de Memorie van Toelichting, dat het VMRI niet kan gelden als toezichhoudende autoriteit in de zin van de AVG, dat de bevoegdheden decretaal verankerd dienen te worden of onderscheiden teneinde forumhopping tegen te gaan en dat de Vlaamse mensenrechteninstellingen gelijk behandeld dienen te worden in verhouding tot het takenpakket en aandacht te hebben voor de te zware structuur.

De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- beroepsgegevens en bijzondere categorieën expliciteren in de Memorie van Toelichting (randnummer 27);*
- het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (randnummer 31);*
- de bewaartermijn te verantwoorden in de Memorie van Toelichting (randnummer 41-43);*
- de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 7);*
- de beveiligingsmaatregelen uitwerken (luik 8).”*

De memorie werd na ontvangst van dit advies als volgt aangevuld:

(...)

v. Gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (GEB)

- De VTC merkt op dat de decreetgever, de Vlaamse Regering en de verantwoordelijken voor de verwerking moeten nagaan of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (GEB - artikel 35 AVG) voor de verschillende verwerkingen al dan niet noodzakelijk zijn. De VTC wijst in dat kader op de lijst met verwerkingen waarvoor een GEB dient te worden uitgevoerd door de Vlaamse bestuursinstanties.

Antwoord: het decreet biedt het kader met alle essentiële elementen van de gegevensverwerking die het VMRI zal uitvoeren. De verdere uitwerking van de klachtenprocedure, alsook de gegevensverwerking die ermee gepaard gaat, wordt toevertrouwd aan het VMRI als onafhankelijke mensenrechteninstelling. Het VMRI is de verwerkingsverantwoordelijke, zodat het aangewezen is dat het VMRI een GEB uitvoert vooraleer de verwerkingen van VMRI aanvatten.

¹ https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_A_W_2022_004_advies.pdf

vi. Gegevens uit het rijksregister

- De VTC vestigt er de aandacht op dat de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen een machtigingsvereiste instellen van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken voor het gebruik van het rijksregisternummer.

Antwoord: deze opmerking is louter hypothetisch aangezien het rijksregisternummer niet wordt vermeld in het decreet, noch in de memorie van toelichting. Een machtigingsaanvraag zou pas kunnen worden opgesteld en ingediend wanneer het decretaal kader er is, hetgeen dus niet aan de orde is.

vii. Samenwerkingsprotocollen voor de mededeling van persoonsgegevens

- De VTC merkt op dat er rekening zal moeten worden gehouden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden (zie hoger: overheden op het centrale Vlaamse of op het lokale niveau).

Antwoord: zoals blijkt uit het decreet, zal het VMRI in aanraking komen met persoonsgegevens bij het behandelen van klachten en meldingen. Op dit moment voorziet het voorontwerp van decreet dat het VMRI een melder (art. 12, lid 3) of klager (art. 13, §3, lid 4) kan doorverwijzen naar een instelling, organisatie of vereniging die de melder mogelijk verder kan bijstaan. Het gaat daarbij om een warme doorverwijzing waarbij de melder of klager wordt aangemoedigd om met een andere instantie contact op te nemen. Het voorontwerp van decreet voorziet er niet in dat de melding of klacht zelf, met inbegrip van de persoonsgegevens die daarbij werden geregistreerd, rechtstreeks kan worden overgemaakt. Artikelen 12, 13 en 24 van het voorontwerp worden evenwel gewijzigd om het doorsturen van meldingen en klachten van het VMRI naar overheden en openbare instellingen (waaronder alle mensenrechteninstellingen) mogelijk te maken. Wat betreft de samenwerking met de Vlaamse instanties, zal het VMRI dus in overeenstemming met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet samenwerkingsprotocollen moeten sluiten met die instanties om volledig juridisch sluitend kunnen werken. Wat betreft de samenwerking op dit vlak met instanties op de andere bevoegdheidsniveaus, moet ten eerste worden vastgesteld dat nog niet voor al deze instanties in een rechtsbasis werd voorzien om het doorsturen van meldingen/klachten mogelijk te maken en, ten tweede, dat het doorsturen tussen instellingen op verschillende bevoegdheidsniveaus best wordt geregeld in een samenwerkingsakkoord. Er kan tot slot evenwel worden opgemerkt dat wanneer een melder of klager hiertoe uitdrukkelijk instemming verleent of erom verzoekt, de gegevens kunnen worden overgemaakt ook wanneer er (nog) geen samenwerkingsprotocol of -akkoord werd afgesloten.

viii. Informatieclausule

- De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het voorontwerp aan te vullen met de verplichting om bepaalde vermeldingen op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun gegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

Antwoord: artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt. De verwerkingsverantwoordelijke is dit geval het VMRI zelf, die zal instaan voor het vervullen van deze verplichting. De decreetgever gaat ervan uit dat het VMRI, als mensenrechteninstelling, het recht op privacy zal waarborgen en aan deze verplichting tegemoet zal komen. Dit kan bijvoorbeeld via het bezorgen van een informatieclausule aan de betrokkenen, opdat zij de recht vervat in artikel 15 e.v. AVG kunnen uitoefenen. Het komt echter het VMRI als bevoegde verwerkingsverantwoordelijke toe om te beoordelen welk middel het meest geschikt is om aan deze verplichting tegemoet te komen.

ix. Punctuele opmerkingen die een aanpassing van het decreet/toelichting vereisen

- De VTC maakt een bedenking over artikel 29, §6, waarin wordt verwezen naar artikel 6, lid 1, e), AVG als rechtvaardigingsgrond. De VTC gaat ervan uit dat noodzakelijkheid in het kader van het algemeen belang wordt bedoeld en adviseert om dit zo te noemen in het Ontwerp.

Antwoord: artikel 29, §6 van het voorontwerp wordt gewijzigd om tegemoet te komen aan deze opmerking en luidt voortaan als volgt: “De verwerking van de persoonsgegevens is overeenkomstig artikel 6, lid 1, e) AVG noodzakelijk voor de vervulling van de taken van algemeen belang die aan het VMRI worden toevertrouwd. Voor zover er bijzondere categorieën van persoonsgegevens worden verwerkt is deze verwerking toegelaten door artikel 9, lid 2, g) AVG.” Deze formulering laat beter toe een onderscheid te maken tussen de grondslag voor elke verwerking en de toelating (uitzondering op principieel verbod) voor de bijzondere categorieën van persoonsgegevens.

- Het VTC merkt op dat niet wordt aangegeven waarom beroepsgegevens verwerkt worden en beveelt aan om dit verder te expliciteren in de memorie zodat het evenwicht tussen het belang van de betrokkenen om hun rechten en vrijheden te vrijwaren en het algemeen belang om tot een verwerking van gegevens te komen, nagegaan kan worden.

Antwoord: de memorie van toelichting bij artikel 29 wordt aangepast om te verduidelijken dat de werkomstandigheden van de betrokkenen relevant kunnen zijn voor de behandeling van de klacht, bijvoorbeeld wanneer de (vermeende) discriminatie heeft plaatsgevonden in de werkcontext.

- De VTC vraagt zich af of artikel 29, § 7 van het voorontwerp – waarin wordt gesteld dat persoonsgegevens niet worden meegedeeld aan derden, behalve in de gevallen waarvoor een verplichting bestaat - bedoeld is als een vertrouwelijkheidsverplichting en, indien dat geval is, raadt ze aan om dat zo uitdrukkelijk te formuleren.

Antwoord: overeenkomstig artikel 27, derde lid van het voorontwerp geldt er een algemene vertrouwelijkheidsverplichting voor de leden van de raad van bestuur, de leden van de geschillenkamer en de personeelsleden van het VMRI. Zij dienen het vertrouwelijke karakter te bewaren van de informatie waarvan ze door hun functie op de hoogte zijn, behalve in geval van wettelijke uitzonderingen. Daartoe behoren ook de persoonsgegevens waarmee zij in aanraking komen. In die zin is artikel 29, §7 is een bijzondere toepassing van de algemene vertrouwelijkheidsverplichting. Art. 29, §7 wordt evenwel aangepast om de link wordt te leggen met artikel 27, derde lid. Daarboven wordt er uitdrukkelijk herhaald dat het gaat om wettelijke uitzonderingen.

- De VTC vraagt om een verantwoording op te nemen in de memorie van toelichting voor de bewaartermijn van 5 jaar nadat de melding of klacht ontvangen werd, waarbij het meegeeft dat die termijn vermoedelijk is ingegeven door een redelijke termijn om de klacht of melding te behandelen.

Antwoord: de memorie van toelichting bij artikel 29 wordt aangepast om te verduidelijken dat de termijn van vijf jaar is ingegeven door de redelijke termijn om de klacht of melding te behandelen.

(...)

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

8. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn: de natuurlijke personen die melden over wie een melding wordt gedaan, of die worden geïdentificeerd in het kader van de behandeling van de melding als vermeld in artikel 12, eerste lid; de natuurlijke personen die als partij, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een klacht als vermeld in artikel 13, §1.

en dat het minstens de volgende gegevens betreft: identiteitsgegevens, contactgegevens, beroepsgegevens, persoonsgegevens die blijken uit de feitelijke omstandigheden in verband met de melding of klacht, persoonsgegevens die blijken uit de opvolging van de klacht bedoeld in artikel 18 en bijzondere categorieën van persoonsgegevens als vermeld in artikel 9 van de algemene verordening gegevensbescherming.

9. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

10. De wettelijke basis van het Ontwerp is het decreet van 28 oktober 2022 tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut, artikel 17, dat luidt als volgt:

Artikel 17.

“De Vlaamse Regering bepaalt de nadere uitwerking van de procedure, bedoeld in artikel 16, met inbegrip van de volgende elementen:

- 1° de samenstelling van de geschillenkamer per zaak;*
- 2° het verloop van de procedure voor de geschillenkamer, met inbegrip van de termijnen van de verschillende stappen in de procedure.”*

11. Volgende bepalingen van het decreet zijn relevant voor wat de verwerking van persoonsgegevens betreft (onderlijning VTC):

Artikel 28.

“§ 1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

§ 2. Conform de bepalingen van dit decreet verwerkt het VMRI persoonsgegevens als verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§ 3. De persoonsgegevens worden verwerkt om over de noodzakelijke informatie te beschikken om een melding of klacht te behandelen conform artikel 12 tot en met 18.

De verwerking van de persoonsgegevens is beperkt tot wat noodzakelijk is om het doel, vermeld in het eerste lid, te bereiken.

§ 4. Het VMRI kan persoonsgegevens verwerken van de volgende personen:

- 1° de natuurlijke personen die melden over wie een melding wordt gedaan, of die worden geïdentificeerd in het kader van de behandeling van de melding als vermeld in artikel 12, eerste lid;*
- 2° de natuurlijke personen die als partij, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een klacht als vermeld in artikel 13, §1.*

§ 5. Het VMRI kan voor de doeleinden, vermeld in paragraaf 3, alleen de persoonsgegevens verwerken die proportioneel zijn. Het betreft de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° identiteitsgegevens waaronder voor- en achternaam; 2° contactgegevens;*
- 3° beroepsgegevens;*
- 4° persoonsgegevens die blijken uit de feitelijke omstandigheden in verband met de melding of klacht;*
- 5° persoonsgegevens die blijken uit de opvolging van de klacht bedoeld in artikel 18;*
- 6° bijzondere categorieën van persoonsgegevens als vermeld in artikel 9 van de algemene verordening gegevensbescherming.*

§ 6. De verwerking van de persoonsgegevens is overeenkomstig artikel 6, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming noodzakelijk voor de vervulling van de taken van algemeen belang die aan het VMRI worden

toevertrouwd. Voor zover er bijzondere categorieën van persoonsgegevens worden verwerkt, is deze verwerking toegelaten door artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§ 7. Er kan slechts toegang worden verleend tot de gegevens bedoeld in paragraaf 5 aan:

1° de natuurlijke personen die handelen onder het gezag van het VMRI. Deze personen verwerken deze gegevens slechts in opdracht van het VMRI;

2° de natuurlijke personen bedoeld in paragraaf 4.

Overeenkomstig artikel 27, lid 3, van de algemene verordening gegevensbescherming worden de persoonsgegevens niet meegedeeld aan derden, behalve in geval van wettelijke uitzonderingen.

§ 8. De persoonsgegevens worden bewaard tot vijf jaar nadat het VMRI de melding of de klacht, vermeld in artikel 12, eerste lid, en artikel 13, §1, heeft ontvangen.”

12. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
13. Het Ontwerp of de nota aan de Vlaamse Regering vermelden niet expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. De VTC gaat er van uit dat de gegevens verwerkt worden op basis van de rechtvaardigingsgrond “taak van algemeen belang”, zoals ook al in het eerdere advies aangehaald.
14. De adviesvrager treedt dit standpunt bij waar hij de memorie aanvulde als volgt:

“artikel 29, §6 van het voorontwerp wordt gewijzigd om tegemoet te komen aan deze opmerking en luidt voortaan als volgt: “De verwerking van de persoonsgegevens is overeenkomstig artikel 6, lid 1, e) AVG noodzakelijk voor de vervulling van de taken van algemeen belang die aan het VMRI worden toevertrouwd. Voor zover er bijzondere categorieën van persoonsgegevens worden verwerkt is deze verwerking toegelaten door artikel 9, lid 2, g) AVG.” Deze formulering laat beter toe een onderscheid te maken tussen de grondslag voor elke verwerking en de toelating (uitzondering op principieel verbod) voor de bijzondere categorieën van persoonsgegevens.”
15. De VTC heeft daarbij geen verdere opmerkingen.
16. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM², artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen³ van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.⁴

² Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

³ Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

⁴ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GwH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GwH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GwH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021

17. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, e), AVG⁵, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk blijken uit de taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.
18. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar wetgeving waarin de verwerking uitdrukkelijk geregeld is, kunnen verwezen worden.
19. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven.
20. In het decreet wordt er rekening mee gehouden dat er een bijzondere rechtvaardigingsgrond vereist is voor verwerking van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, 1, AVG. Dit zijn de ‘bijzondere categorieën’ persoonsgegevens, net omdat de verwerking ervan kan leiden tot discriminatie en andere risico’s voor de rechten en vrijheden
21. Het decreet vermeldt in artikel 30, §6 artikel 9, lid 2, g), als bijzondere rechtvaardigingsgrond. De memorie van toelichting haalt aan dat de grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens het mandaat van het VMRI is om de mensenrechten, en in het bijzonder het recht op gelijke behandeling, te beschermen en te bevorderen als doelstelling van zwaarwegend algemeen belang. De VTC sluit zich bij deze verantwoording aan, zoals ook al aangehaald in het eerdere advies.
22. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 AVG behoeven ook strengere beveiligingsmaatregelen.

De VTC wijst op de toepasselijkheid van artikel 9, WVG dat aangeeft welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:

- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
- de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
- ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.

over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116; DEGRAVE, E., "*L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle*", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

⁵ "e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen,"

Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (zie verder).

3. Doelbinding

23. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).
24. De volgende doeleinden kunnen uit het Ontwerp afgeleid worden: over de noodzakelijke informatie te beschikken om een melding of klacht te behandelen conform artikel 12 tot en met 18.
25. De doeleinden zijn dan ook welbepaald en transparant. Verder zijn de doeleinden die worden nagestreefd nuttig en noodzakelijk, rekening houdend met het algemeen belang. Er is een evenwicht tussen het belang van de betrokkenen om hun rechten en vrijheden te vrijwaren en het algemeen belang om tot een verwerking van gegevens over te gaan.
26. De VTC is van oordeel dat de doeleinde welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.

4. Verantwoordelijkheid

27. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
28. De verwerkingsverantwoordelijke is volgens artikel 30, § 3 van het decreet en artikel 4 §1 van het Ontwerp het Vlaams Mensenrechteninstituut.
29. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)⁶ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.
30. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB verplicht zal zijn gelet op **de lijst van de VTC**⁷ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35.4 van de AVG.

De VTC verwijst in dit kader naar de volgende criteria die mogelijk van toepassing zijn:

- wanneer er op systematische wijze bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent

⁶ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

⁷ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanname van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties

https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken.

- wanneer er op grote schaal gegevens van personen met een migratie-achtergrond of van leden van etnischculturele minderheden ingezameld worden of op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. (onder voorbehoud van de schaal van de geplande verwerking)

- wanneer er op grote schaal gegevens van kwetsbare segmenten van de bevolking ingezameld worden of op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken (onder voorbehoud van de schaal van de geplande verwerking).

31. De adviesvrager antwoordde daarop in de memorie:

Het decreet biedt het kader met alle essentiële elementen van de gegevensverwerking die het VMRI zal uitvoeren. De verdere uitwerking van de klachtenprocedure, alsook de gegevensverwerking die ermee gepaard gaat, wordt toevertrouwd aan het VMRI als onafhankelijke mensenrechteninstelling. Het VMRI is de verwerkingsverantwoordelijke, zodat het aangewezen is dat het VMRI een GEB uitvoert vooraleer de verwerkingen van VMRI aanvatten.

32. De VTC wijst erop dat het niet enkel aangewezen is, maar ook verplicht en dat dit inderdaad dient te gebeuren vooraleer de verwerkingen aanvatten en dat bij een hoog risico de consultatie van de VTC verplicht is⁸.

5. Minimale gegevensverwerking

33. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

34. De **categorieën betrokkenen** zijn:

- de natuurlijke personen die melden of over wie een melding als vermeld in artikel 12, eerste lid, wordt gedaan;
- de natuurlijke personen die als partij, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een klacht als vermeld in artikel 13 §1;
- de raadsman of de derde, natuurlijke persoon, die een partij betrokken bij de behandeling van een klacht bijstaat;
- andere dan bovenvermelde personen die eventueel vermeld worden in een klachtdossier.

en de **categorieën gegevens** zijn:

- identiteitsgegevens waaronder voor- en achternaam;
- contactgegevens;
- beroepsgegevens;
- bijzondere categorieën van persoonsgegevens als vermeld artikel 9 van de algemene verordening gegevensbescherming.

35. De VTC is van oordeel dat er voldaan wordt aan het principe van minimale gegevensverwerking.

36. De VTC vestigt in elk geval de aandacht op de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen die een machtigingsvereiste instellen van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken voor het gebruik van het rijksregisternummer.

⁸ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: "Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichhoudende autoriteit."

37. De adviesvrager antwoordt daarop in de memorie:

“Deze opmerking is louter hypothetisch aangezien het rijksregisternummer niet wordt vermeld in het decreet, noch in de memorie van toelichting. Een machtigingsaanvraag zou pas kunnen worden opgesteld en ingediend wanneer het decretaal kader er is, hetgeen dus niet aan de orde is.”

38. De VTC stelt vast dat er identificatiegegevens verwerkt worden, waartoe het rijksregister kan behoren zodat dit wel degelijk relevant is van zodra het rijksregisternummer verwerkt wordt.

39. Persoonsgegevens worden op basis van het decreet niet meegedeeld aan derden, behalve in de gevallen waarvoor een verplichting bestaat (art. 30, § 7 van het decreet).

40. De VTC is niet zeker of deze bepaling bedoeld is als een vertrouwelijkheidsverplichting (in welk geval ze beter uitdrukkelijk zo moet geformuleerd worden). De verwijzing naar “een verplichting” holt doordat ze te algemeen is, het verbod uit. Er zou dan minstens moeten aangeduid worden wat voor verplichting: een op grond van deze tekst of meer algemeen een wettelijke verplichting (in materiële zin).

41. De memorie van toelichting vermeldt daarenboven een aantal mededelingen van gegevens aan andere partijen:

“De kerntaak van alle mensenrechteninstellingen is het bevorderen van de concrete toepassing van de mensenrechten. Per definitie houdt dit de bevoegdheid in om toezicht te houden op de naleving van de mensenrechten, hierover te rapporteren en, indien nodig, aanbevelingen te formuleren om bestaande schendingen te herstellen of potentiële schendingen te voorkomen. Overeenkomstig de Principes van Parijs dient een mensenrechteninstelling dan ook te beschikken over de bevoegdheid om (vrije vertaling) aan de regering, het parlement of elk ander bevoegd orgaan, op hun verzoek of op eigen initiatief, adviezen, aanbevelingen, voorstellen en verslagen uit te brengen en eventueel te publiceren⁹. Meer concreet kan het VMRI dergelijke adviezen uitbrengen uit eigen initiatief of op verzoek van overheden. Het gaat in dat geval om de overheden op het centrale Vlaamse niveau (bijvoorbeeld het Vlaams Parlement, de Vlaamse regering, de Vlaamse Minister bevoegd voor Gelijke Kansen of andere vakministers) of op het lokale niveau (de lokale besturen). Overeenkomstig de Principes van Parijs dient een mensenrechteninstelling te beschikken over de bevoegdheid om (vrije vertaling) bij te dragen aan het opstellen van de rapporten die ingevolge internationale verplichtingen moeten worden ingediend aan de Verenigde Naties of andere internationale organisaties en, indien nodig, de rapporten te becommentariëren vanuit een onafhankelijke positie. Het gaat voornamelijk om de rapportering die gebeurt in de context van specifieke mensenrechtencomités van de Verenigde Naties en de Raad van Europa.”

42. De adviesvrager antwoordt daarop in de memorie:

“overeenkomstig artikel 27, derde lid van het voorontwerp geldt er een algemene vertrouwelijkheidsverplichting voor de leden van de raad van bestuur, de leden van de geschillenkamer en de personeelsleden van het VMRI. Zij dienen het vertrouwelijke karakter te bewaren van de informatie waarvan ze door hun functie op de hoogte zijn, behalve in geval van wettelijke uitzonderingen. Daartoe behoren ook de persoonsgegevens waarmee zij in aanraking komen. In die zin is artikel 29, §7 is een bijzondere toepassing van de algemene vertrouwelijkheidsverplichting. Art. 29, §7 wordt evenwel aangepast om de link wordt te leggen met artikel 27, derde lid. Daarboven wordt er uitdrukkelijk herhaald dat het gaat om wettelijke uitzonderingen.”

43. Er dient een onderscheid te worden gemaakt tussen enerzijds een individuele vertrouwelijkheidsverplichting die op individuele leden rust en een vertrouwelijkheidsverplichting die op een instelling of een onderscheiden onderdeel van een instelling rust. Dit is niet hetzelfde. Een vertrouwelijkheidsverplichting op de leden betekent nog niet dat op een instelling of een onderdeel ervan een verplichting tot vertrouwelijkheid rust. Artikel 27, derde lid is een individuele vertrouwelijkheidsbepaling.

44. Voor wat persoonsgegevens betreft zal rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden (zie hoger: overheden op het centrale Vlaamse of op het lokale niveau).

45. De adviesvrager antwoordt daarop in de memorie:

“zoals blijkt uit het decreet, zal het VMRI in aanraking komen met persoonsgegevens bij het behandelen van klachten en meldingen. Op dit moment voorziet het voorontwerp van decreet dat het VMRI een melder (art. 12, lid 3) of klager (art. 13, §3, lid 4) kan doorverwijzen naar een instelling, organisatie of vereniging die de melder mogelijk verder kan bijstaan. Het gaat daarbij om een warme doorverwijzing waarbij de melder of klager wordt aangemoedigd om met een andere instantie contact op te nemen. Het voorontwerp van decreet voorzagt er niet in dat de melding of klacht zelf, met inbegrip van de persoonsgegevens die daarbij werden geregistreerd, rechtstreeks kan worden overgemaakt. Artikelen 12, 13 en 24 van het voorontwerp worden evenwel gewijzigd om het doorsturen van meldingen en klachten van het VMRI naar overheden en openbare instellingen (waaronder alle mensenrechteninstellingen) mogelijk te maken. Wat betreft de samenwerking met de Vlaamse instanties, zal het VMRI dus in overeenstemming met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet samenwerkingsprotocollen moeten sluiten met die instanties om volledig juridisch sluitend kunnen werken. Wat betreft de samenwerking op dit vlak met instanties op de andere bevoegdheidsniveaus, moet ten eerste worden vastgesteld dat nog niet voor al deze instanties in een rechtsbasis werd voorzien om het doorsturen van meldingen/klachten mogelijk te maken en, ten tweede, dat het doorsturen tussen instellingen op verschillende bevoegdheidsniveaus best wordt geregeld in een samenwerkingsakkoord. Er kan tot slot evenwel worden opgemerkt dat wanneer een melder of klager hiertoe uitdrukkelijk instemming verleent of erom verzoekt, de gegevens kunnen worden overgemaakt ook wanneer er (nog) geen samenwerkingsprotocol of -akkoord werd afgesloten.”

46. De VTC doet in dat verband opmerken dat een protocol steeds nodig zal zijn om de veiligheid te garanderen ook al is de melder of klager akkoord of als deze erom verzoekt.

47. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

48. Wat de bewaartermijn betreft, bepaalt artikel 28, § 8 van het decreet dat de persoonsgegevens bewaard worden tot vijf jaar nadat het VMRI de melding of de klacht, vermeld in artikel 12, eerste lid, en artikel 13, §1, heeft ontvangen.

49. De Memorie van Toelichting vult op dit punt aan: wat betreft de bewaartermijn, kan er worden gepreciseerd dat sommige gegevens langer kunnen worden bewaard, bijvoorbeeld wanneer dat nuttig is met oog op het meten en weergeven van tendensen. Het moet in dat geval echter gaan om geanonimiseerde gegevens die niet kunnen worden herleid tot de betrokkenen.

50. De bewaartermijn van 5 jaar nadat de melding of klacht ontvangen werd, wordt niet echt verantwoord in de Memorie van Toelichting. De VTC vermoedt dat deze termijn ingegeven is door een redelijke termijn om de klacht of melding te behandelen maar vraagt om de termijn te verantwoorden, minstens in de Memorie van Toelichting. Het is immers nu niet mogelijk om de proportionaliteit van deze bewaartermijn te evalueren.

51. De adviesvrager antwoordt daarop in de memorie van toelichting:

“de memorie van toelichting bij artikel 29 wordt aangepast om te verduidelijken dat de termijn van vijf jaar is ingegeven door de redelijke termijn om de klacht of melding te behandelen.”

52. De VTC heeft geen verdere opmerkingen.

6. Juistheid

53. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).
54. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

55. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
56. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 55, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.
57. De adviesvrager antwoordt daarop in de memorie:
- “artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt. De verwerkingsverantwoordelijke is dit geval het VMRI zelf, die zal instaan voor het vervullen van deze verplichting. De decreetgever gaat ervan uit dat het VMRI, als mensenrechteninstelling, het recht op privacy zal waarborgen en aan deze verplichting tegemoet zal komen. Dit kan bijvoorbeeld via het bezorgen van een informatieclausule aan de betrokkenen, opdat zij de recht vervat in artikel 15 e.v. AVG kunnen uitoefenen. Het komt echter het VMRI als bevoegde verwerkingsverantwoordelijke toe om te beoordelen welk middel het meest geschikt is om aan deze verplichting tegemoet te komen.”*
58. De VTC heeft geen verdere opmerkingen wat dit betreft.

8. Beveiligingsmaatregelen

59. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
60. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
61. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;

- een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
62. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling⁹ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹⁰ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹¹ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹².
63. Artikel 4 van het Ontwerp geeft aan het VMRI de mogelijkheid om een informaticasysteem aan te wijzen waarmee de mededelingen op elektronische wijze kunnen worden verstrekt.

Het informaticasysteem garandeert de vertrouwelijkheid en effectiviteit van elke mededeling van en aan de geschillenkamer en gebruikt informatietechnieken die:

- de oorsprong en de integriteit van de inhoud van de mededelingen verzekeren met aangepaste beveiligingstechnieken;
- de vertrouwelijkheid van de inhoud van de mededeling waarborgen;
- toelaten dat de afzender en de bestemming ondubbelzinnig kunnen worden geïdentificeerd en geauthentiseerd en dat het tijdstip van verzending en ontvangst ondubbelzinnig kan worden vastgesteld;
- een bewijs van verzending en ontvangst van de zending registreren of loggen in het systeem en dat bewijs aan de afzender bezorgen als hij daarom verzoekt;
- de volgende gegevens registreren of loggen in het systeem:
 - de identiteit van de afzender en bestemming;
 - de statussen;
 - het tijdstip van de verzending;
 - de ontvangst en de opening;
 - het unieke nummer dat is toegekend aan de zending;
- systeemfouten melden en de tijdstippen registreren waarop systeemfouten verhinderen dat er wordt verzonden of ontvangen, en die tijdstippen systematisch bekend maken aan de belanghebbenden.

Verder is er voorzien dat er in afwachting van de aanwijzing van een informaticasysteem elektronische mededelingen via elektronische post kunnen worden verstuurd en dat de geschillenkamer alle passende technische en organisatorische maatregelen neemt om de vertrouwelijkheid en effectiviteit van de mededelingen via elektronische post, en ook de beveiliging van de opslag van alle elektronisch toegestuurde documenten, te waarborgen.

64. De VTC gaat ervan uit dat zowel het informaticasysteem waarvan sprake als de elektronische post beantwoorden aan de vereisten van de AVG, in het bijzonder privacy by design en privacy by default.
65. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹³.

⁹ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹⁰ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹¹ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹² *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹³ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

66. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹⁴.

III. BESLUIT

67. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling daadwerkelijk uitvoeren alvorens met de verwerkingen aangevangen wordt en deze voorleggen aan de VTC wanneer daaruit een hoog risico blijkt (luik 4);
 - de nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens (luik 6);
 - dat zowel het informaticasysteem waarvan sprake als de elektronische post beantwoorden aan de vereisten van de AVG, in het bijzonder privacy by design en privacy by default (luik 8).

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2023-08-07 21:29:01 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

¹⁴ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.